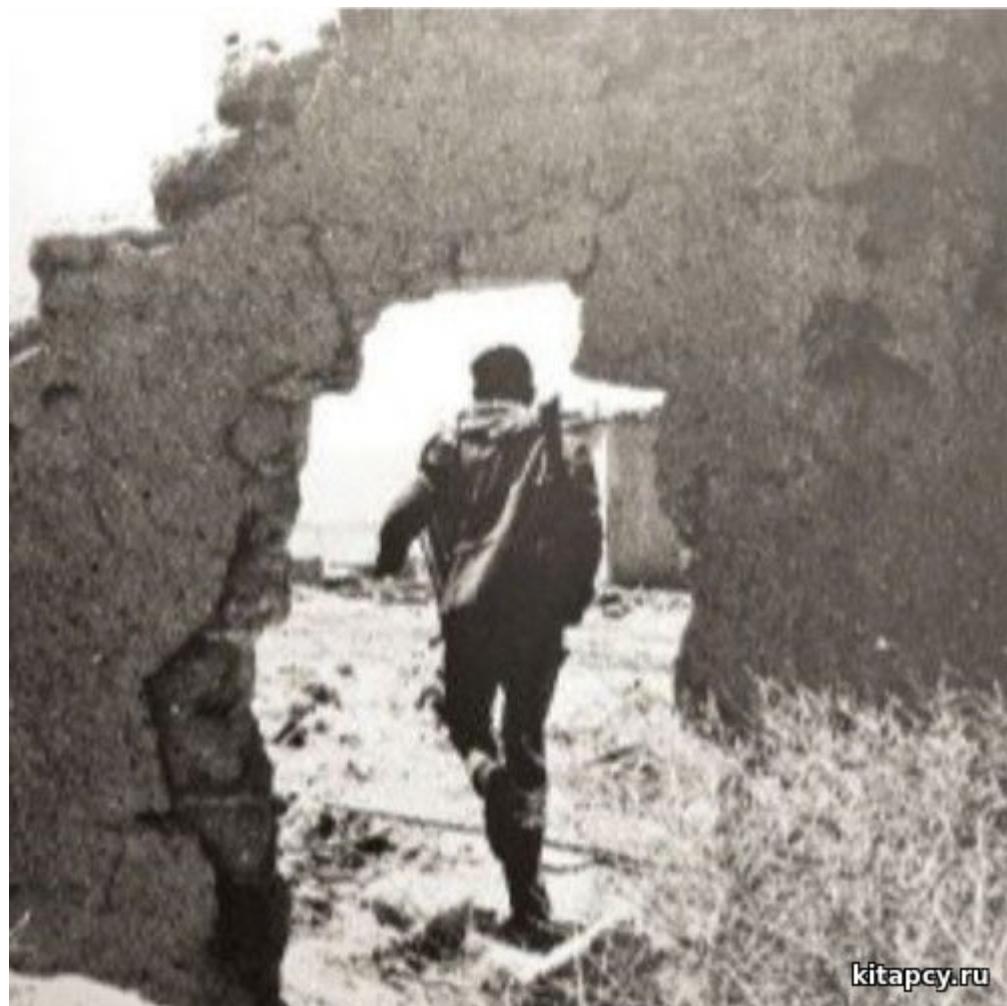

Palestinanyň rewolýusioner türk pidaýylary

Category: Kitapcy, Medisina, Taryhy makalalar

написано kitapcy | 26 января, 2025

Palestinanyň rewolýusioner türk pidaýylary PALESTINANYŇ REWOLÝUSIONER TÜRK PIDAÝYLARY

kitapcy.ru

Braziliá, Peru, Çili, El-Salwador, Ekwador ilçilerini Ysraýyldan yzyna çagyrdы. Çili şeýle-de Ysraýyl bilen ähli ykdysady gatnaşyklaryny kesýändigini mälim etdi. Kuba, Boliviá bolsa Ysraýyly terrorçy döwlet yqlan etdi. Hawa, çepçi hökümetler Gazä garşı wagşylygyny görkezýän Ysraýyla şeýle garşylyk berdi. A yslamçı hökümetler? Ysraýylyň Palestina garşı cozuşlaryna nämüçin demlerini çykaranolalar? Aslynda ýagdaý düýnem şeýlelige galýardы. Palestin halkynyň hakyky ýoldaşlary hemise rewolýusionerler bolup geldi. Edil

Türkiýede bolşy ýaly... Nädiп diýýäñizmi?..

1967-nji ýylyň 6-njy iýuny. Stambulyň rewolýusioner ýaşlar guramalary bir gün öň başlan Arap-Ysraýyl urşy boýunça bildirýän nägileliklerini çap eden bir jarnamalary arkaly orta atdy.

«Arap ýurtlaryny goldaýandyklarygyny» jar eden ýaşlar tutaryklaryny şeýle düşündirdiler:

«Çünki bu uruş ýoksul arap ýurtlarynyň agressor Ysraýyla garşy alyp barýan garaşsyzlyk urşudyr. Bu uruşyň gysga wagtda soňlanyp, parahatçylyga ýetilmegi, haklylaryň agressorlaryň garşysynda hak-hukuklaryny gazanmagyna baglydyr. Bu uruşyň uzaga çekmegin Yakyn Gündogar halklarynyň däl-de, nebit eksplutasiýasyny dowam etdirmek isleýän we iki tarapa-da ýarag satýan imperialistleriň peýdasynadır».

Jarnamada şu jümle ýörite nygtalyp geçildi:

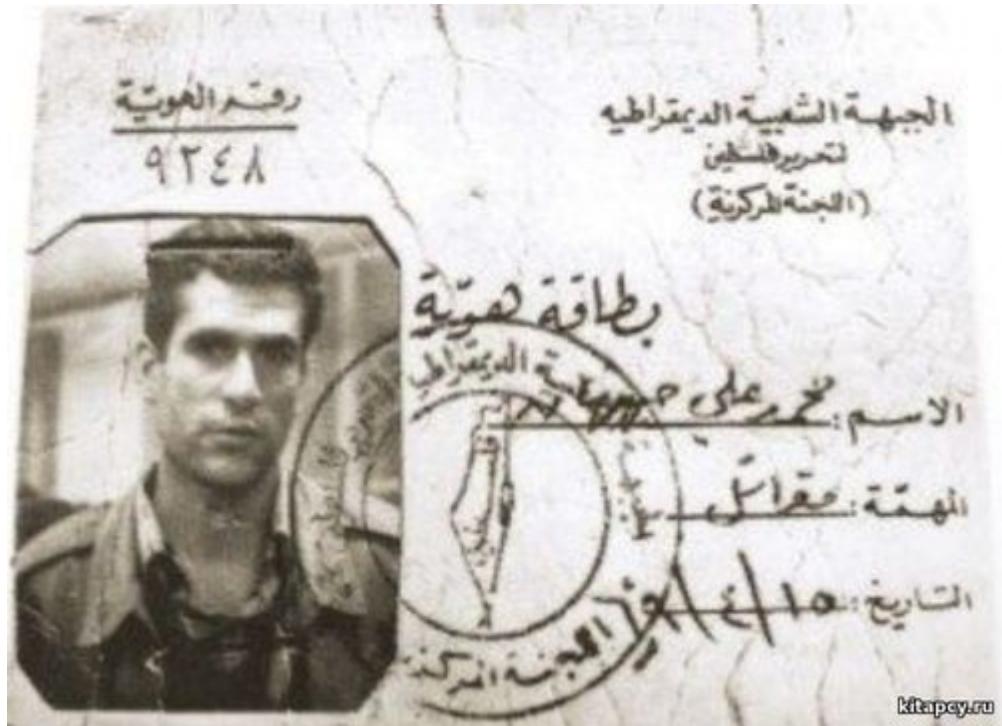
«Türkiýedäki bazalar we desgalar arap ýurtlaryna garşy ulanylmalý däldir!»

Şol günler...

Türkiýäniň ýokary okuw jaýlarynda okaýan palestinaly, siriýaly, yrakly, iordaniýaly talyplar Palestina ýardam etmek üçin ýurtlaryna dolanýardylar. Medisina fakultetinde okaýanlar ýanlaryna dürlü medisina serişdelerini we alyp bilen dermanlaryny-da alýardylar. Diñe olaram däldi...

Yakyn Gündogarda bolup geçýänlet Türkiýäniň rewolýusioner ýaşlar gatlagynyňam iň esasy meselelerindendi.

Türkiýeli rewolýusionerler 1968-nji ýylda Palestina kömek etmek üçin ýola düşdi. On sekiz ýaşly Abdylkadyr Yaşargün (Lakamy «Mustapa Kemal», Palestinada «El-Fetihiň» hataryna dürlü ýurtlardan gelip goşulan göreşijilere köplenç öz ýurtlarynyň gahrymanlarynyň adyny lakam hökmünde bermek däpdi) bilen 19 ýaşly Mustafa Çelik ýaly ýaş oglanlardy. Türkiýäniň İşçiler partiýasyna agza bu iki gaýduwsyz ýigit Palestina birugsat ýöllardan gidip, çaknyşyklara gatnaşdy, Mustafa Kemal wepat boldy. Ol türk rewolýusionerleriniň Palestina üçin beren birinji şehididi...

• Guşadasyna däl, Palestina

1968-nji ýylyň 19-njy noýabry.

«Türk Solu» («Türk çepçileri») žurnalynyň (hazırkı şol at bilen çap edilýän zibil bilen hiç hili baglanyşygy ýokdur) 13-nji sanynda Deniz Gezmişiniň şu setirleri bardy:

«Dünýäniň yzagalak halklary imperializme garşıy söweşende, ýaşlar çetde galyp bilmez. Biz elmydama ezilenleriň arkasynda durmaga borçludyrys. Eger biziň dawamyz anti-imperialistik dawa ugurdaşlykda gitmese, aýaklarymyz howada galar. Rewolýusion ýaşlar amerikan imperializmine we opportunizmine garşıy duran ýaşlardyr. Olaryň borjy sanynyň azlygyna, duşmanynyň köplüğine garamazdan, amerikan imperializmine garşıy soňuna çenli göreşmekdir. Olar iň gowy formada karar kabul edýänler we ýerine ýetirýänlerdir. Olar boş gjelerini däl-de, ömrünü boýdan-başa şu dawa bagışlanlardyr. Yaşasyn Garaşsyzlyk ugrunda göreşyän bütindünýä halklary! Yaşasyn doly Garaşsyz Türkîye!»

**BU KAFAYLA
SOLDAN
BAHSETMEYE**

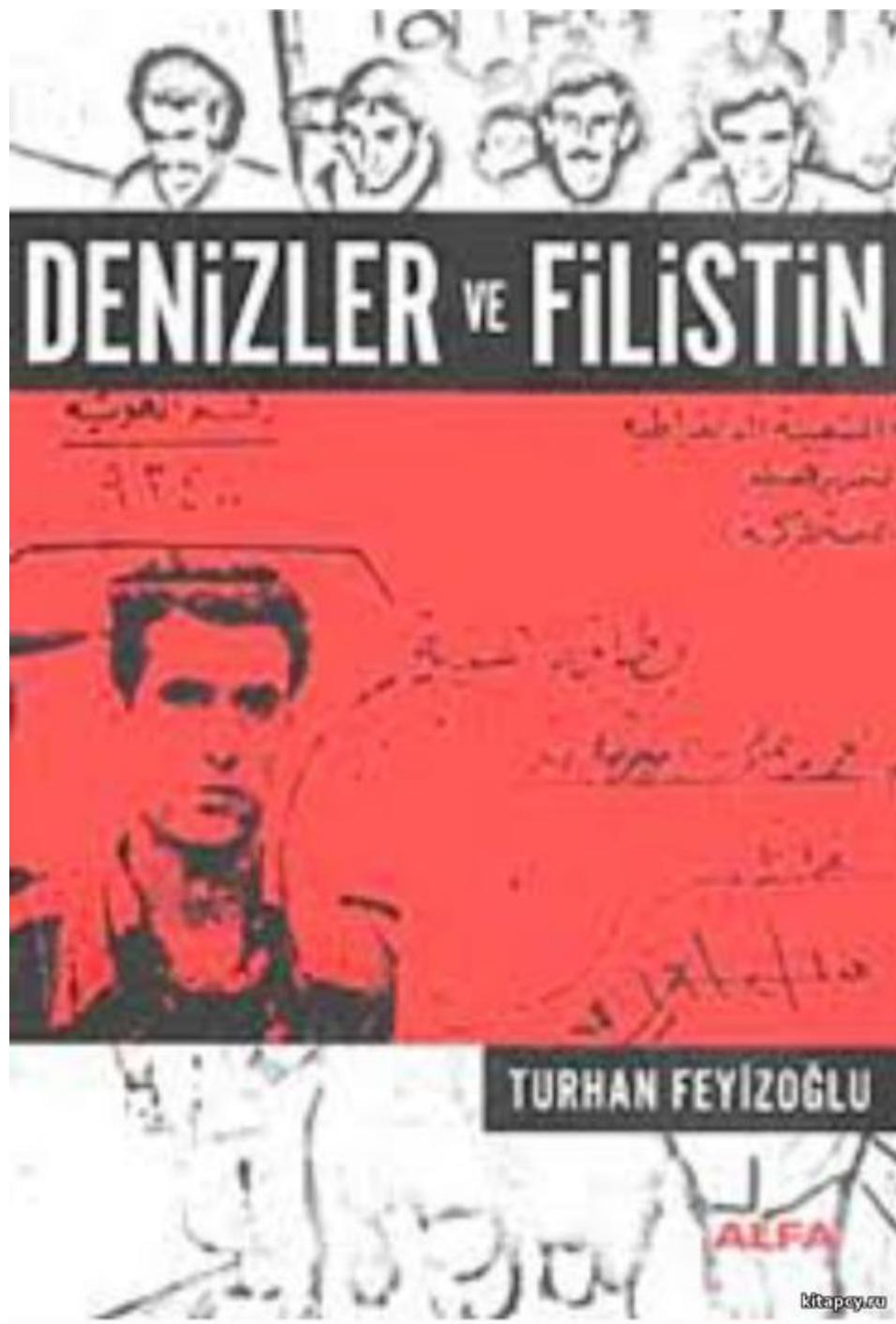
YÜZÜMÜZ YOK!

kitapcv.ru

Deniz Gezmiş makalasynda beren sözünüň yzynda hut özi durdy we imperializme garşy görüşijileriň ýanyna gitdi. Hawa... 1969-njy ýylyň iýun aýynyň soňky günleri... Deniz Gezmiş maşgalasyna Guşadasynدا çadır lagere gidendigini aýtdy. Emma ol Jihan Alptekin, Ömer Erim Süerkan, Fadyl Hasan, Kuýdul Turan, Ýusuf Küpeli we başga-da birnäçe ýoldaşy bilen Palestina gitmek üçin ýola düşdi. Çemodanlarynda dört sany ýarag we onlarça kitap bardy. Ol ýerde Palestinanyň Halk Demokratik Azat-edis frontynyň (PHDAEF) agzasy Abu Süleyman bilen tanyşdy. Abu Süleyman olara ýolbeletlik etdi. FKF-nyň başlygy Ýusuf Küpeli şol ýolagçylygy «68-nji ýylyň nesili» boýunça

ylmy-barlaglary bilen tanalýan Turhan Feýizoglynyň «Deñizler we Palestina» kitabynda şeýle gürrüň berdi:

«*Bir awtoulaga münüp, araçäkde garyndaşlarynyň ýasaýan obasyna gitdik. Araçägiň ýakasyndaky bir stansiýasyna baryp, stansiýanyň işgärine adam başyna 10 liradan töläp aňry tarapa geçjekdik. Agyr çemodanlarymz bilen aňry tarapa geçirip, 600-700 metr çemesi belentlikdäki ýapgyda çykandan soň baýryň üstünde gurlan jaýa girdik. İçerde halatly 2-3 adam bardy. Az wagtdan soň bir ýük awtoulagy geldi. Bizi aldy. Bir kilometr ýöränden soň kiçijik obanyň içinden geçdik. Ýewfratyň kenaryna bir salkyn saýalu baglyga çenli geldik. Awtoulag bizi düşürdi. Ýene ýüz metrlik ýapgytdan çykansoň Halabyň, Hamanyň, Humusyň üstünden Demaskusa (Damaska) barýan garaýoluň gyrasyna çykdyk. Awtoulaglara el galdyryp başladyk. Ahyrynda bir taksi gelip durdy. Sürüji içinde nämäniň bardygyny bilmeyän awtoulaglaryny bagaža ýükledi. Dyknyşyp mündük, awtoulag ýöräp ugrady...»*

Uruş başlanda...

Az wagtdan soñ taksiniň öñüni sebitdäki siriýali milisiýa otrýadlary kesdi. Çemodanlar açyldy, ýaraglaryň bardygy görüldi. Tussag astyna alyndylar. Edil şol wagt Deniz Gezmiş slogan atmaga we gimn aýtmaga başladı.

Ilki Halapda dört gün, soňra Damaskda on iki gün saklandylar. Belli karara geldiler: hakykaty, ýagny, nämüçin gelendiklerini aýtdylar. Peýdasy degdi.

Denizleriň hataryna goşulmagy meýilleşdiren PHDAEF-niň adamlary Türkiýeden kömege gelen ýaşlary tussaglykdan çykardı. Ilki Damaskda guramanyň şahadatnamasy berildi. Soňra

ellerinden alynan kitaplary we ýaraglary...
Indi olar Ammandaky palestin lagerindediler. Deniz Gezmiş PHDAEF-iň lideri Naif Hawatme bilen duşuşjagyny aýdyp eňek direýärdi. Onuň bu islegi üçülenji gün diýlende amala aşdy. Deniz Gezmiş Çe Gewara hakda gürrün bermäge başlady. Hawatme çaga ýaşlaryndaky bu ganygyzgyn we heýjanly oglany düşünmek bilen ýylgyryp diňledi.

Palestin lagerinde birnäçe ýurtdan gelen ýaşlar bardy. Bir ýandan konferensiýalara gatnaşyp, bir ýandanam ýarag ulanmagy öwrenýärdiler. Ýagny arzuvlaýan rewolýusiýalary üçin hem teoretiki, hem praktiki taýdan bilim alýardylar. Partizanlar ýaly ýaşamagy öwrenmek üçin eginlerindäki eşiklerini we ädiklerini çykarman uka gidýärdiler.

Günler şeýdip geçdi. Hupbatly türgenleşikden geçdiler. İlkibaşa palestinalyalar bilen bir hatarda dünýäniň dürlü ýurtlaryndan gelen ýaş rewolýusionerler bilen pikir alyşdylar. Çekişmelerem ýok däldi: Deniz Gezmiş bir fransuz sosialisti bilen zol jedefle girýärdi.

Bir aý töweregi wagta çeken türgenleşigiň soñunda awgust aýynda ýene öňki ýollary bilen Türkiýä gaýdyp geldiler. Täze Ysraýyl urşuna näker bolup gitmäge taýýar ýagdaýadylar, haçan habar gelse palestin frontyna ýelk ýasajakdylar. Emma... 1973-nji ýylda Ýom Kippur ursy başında Deniz Gezmişe ölüm jezasy berilenine bir ýarym ýyl geçipdi...

kitapcy.ru

• Palestina giden rewolýusionerlere gynamalar

Deniz Gezmiş bilen bile dar agajyna giden ýoldaşlary Hüseyín Inandyr Ýusuf Aslanam Palestinany goldamak üçin lagerlere giden rewolýusionerlerdendi.

Ýusuf Aslan «El-Fetihe» nämüçin gitdim?» atly makalasynda tutarygyny şeýle beýan etdi:

«Häzir Ýakyn Gündogarda amerikan imperializminiň daýanç punkty bolup oturan Ysraýyla garşıy arap halklary anti-imperialistik uruş alyp barýarlar. Bu uruş Aziýada, Afrikada, Latyn Amerikasynda we bütin dünýäde imperializmiň basyşy astynda

ezilýän halklaryň alyp barýan rewolýusion göreviniň bir parçasasydyr.

Imperializme garşy alnyp barylýan uruş bütindünýä halklarynyň umumy ұşudыр. Wýetnamda, Ýakyn Gündogarda, Latyn Amerikasynda imperializme garşy atylan her bir ok, şol bir wagtyň özünde türk halkynyňam azatlygy üçin atylýar».

Palestinadan gaýdyp gelenden soň žandarmeriýa tarapyndan saklanan Hüseýin Inan we onuň ýoldaşlary Diýarbekir türmesine salyndy. Tussag edilen ýaş rewolýusionerleriň türmeden çykanda beren beýanatlary şu günüň gözü bilen seredende, juda tanyş eşidilýärdi:

«Biz birnäçe gün bәri «Diýarbekir Medisina fakultetinde sabotaž etjek bolup durkalar ele salyndy», «Türkiýede sabotaž etmek üçin «El-Fetihde» ýetişdirilen sabotaşçylar ele salyndy» diýen ýaly toslanyp tapylan, sensassional habarlar bilen jemgyýetçilige eşitdirilen zatlar sebäpli Diýarbekir türmesinde saklanýan rewolýusionerlerdiris. Bu ýalan zarisowkalar satlyk ygtyýarlylaryň we polisiýanyň jemgyýetçilikdäki bilkastlaýyn, matlaplaýyn gurnan esassyz aýyplamalarydyr. Olaryň bu pyrryldagy-da beýlekileri ýaly iru-giç paş boljakdygyna şek-şübhämiz ýok.

Satlyk häkimiýet arap halklarynyň hakly görevi üçin Palestina gidenimizde, yzymyzdan jansyzlaryny ýollapdyr. Soň amala aşyrjak oýunlarynyň meýilnamasyny taýýarlapdyr. Ýurda gaýdyp gelenimizde bizi ussatlyk bilen taýýarlan pyrryldaklary bilen ele salyp, köpçülige «sabotaşçy», «hakynatutma jansyzlar» hökmünde tanatmak üçin «TRT» teleýaýlymyny we habar beriş serişdelerini hapa oýnunyň içine sokmaga synanşypdyr. Üz elli sagatdan gowrak wagt gynap sakladylar. Bizi öňünden taýýarlanyp goýlan düşündirişlere zor bilen gol çekdirip, jenaýat işlerini ýasadylar.

Göz öňüne tutulan maksat – Türkiýede ähli rewolýusioner hereketi şul pyrryldagyň içine sokup, köpçülikleýin tuthatutluklar bilen faşistik terror atmosferasyny döretmekdi.

Birnäçe günläp dowam eden gynamalar we adamkärçilige sygmaýan hereketler sud edaralaryna «derñewi čuňlaşdyryarys» görüşinde ýetirildi. Bularyň barsy alty günlük gynamalar, müňlerce gezek

urulan dürreler, taýaklar, aýdylan paýyş sögünçler we san-sajaksyz düşündirişler satlyk hyzmatdaşlaryň we şärikdeşleriň bähbitlerini goramak üçindi.

Türkiýeniň halklaryna şuny aýratyn düşündiresimiz gelýär: Biziň niredir bir ýeri bombalajagymyz, sabotaž etjegimiz hakdaky aýdylýanlaryň barsy ýalandyr, toslanyp tapylan pyrryldakdyr.

Biz dünýä halklarynyň başyna bela bolup inen imperializme garşıy uruşýan Ýakyn Gündogar halklarynyň hakly görevini goldamak üçin Palestina gitdik. Maksadymyz bir tarapdan arap halklarynyň azatlygyny goldamak, bir tarapdanam türkiýeli rewolýusionerler bolup, biziň paýymyza düşýän borjumyzyň bir bölegini berjaý etmekden ybaratdy».

(«Ant» žurnaly, aprel 1969 ý.)

kitapcy.ru

• **Yslamçylar palestin söygüsini bagrynda göterýän çepçilere «terrorçy» diýerdiler**

Palestina her bir ýaş rewolýusioneriň arzuw-hyýalynyň süňňünü düzýärdi...

Olar bu arzuwlaryna ýetenem bolsalar, Ysraýylyň ganly penjesine düşüpdiler.

Olaryň at-familiýalary: Bora Gözen, Kerim Öztürk, Jafer Topçy, Ahmet Özdemir, Ýüjel Özbek, Ali Kiraz, Şükrü Öktü, Gürol İlban, Faik Bulut, Ali Ergün, Hüseýin Tüysüz.

1973-nji ýylyň 21-nji fewraly. Liwanyň «Nahr el-Bared» lageri. Ysraýylyň Harby-deñiz güýçleri komandowaniýesine degişli

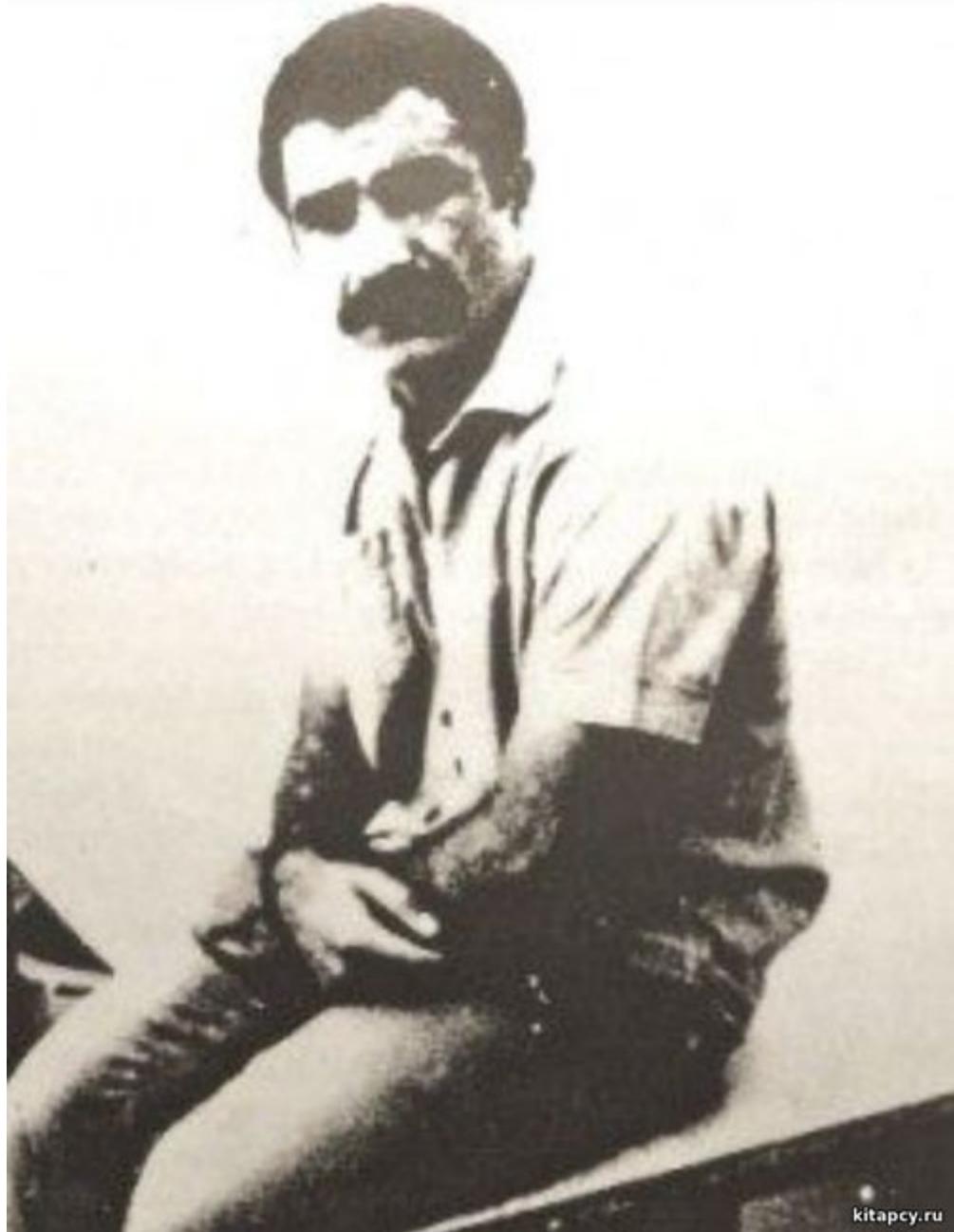
söweſjeň gämi türk rewolýusioneriniňem bolan lagerine we onuň töweregine bomba ýagdyrdy.

Sekiz türk rewolýusioneri bu hüjümde şehit boldy. Wepat bolan rewolýusionerler Palestinanyň «Internasionalizm we Halklaryň doganlygy» gonamçylygyna jaýlandy.

Ysraýylyň hüjüminden Ali Ergün, Hüseýin Tüýsüz ýaraly gutulsa, Faik Bulut ýesir düşdi...

Dilde aňsat, Faik Bulut tegelek ýedi ýyl iki aý ysraýyl türmelerinde ýatdy, agyr gynamalara duçar boldy.

Palestin söýgüsiniň şarpygyny dadan Faik Bulut hazır musulman döwletleriň nämüçin sesini çykarman oturandygyny düşündirýäne meñzeýär: «Biz çepçiler Palestina üçin şirin janymyzy orta goýup ýörkäk, yslamçylar şol günler bize «terrorist» diýerdi».

• **Palestin lagerindäki türk jöhidi**

«12-nji mart» faşizminiň gyzgyn günleri... Türkiýäniň Rewolýusioner İşçi-daýhanlar partiýasynyň (TRIDP) öñdebaryjy agzalary Naif Hawatmeniň Palestinanyň Halk Demokratik Azat-ediş fronty (PHDAEF) bilen Ýaser Arafatyň «El-Fetih» toparynda harby-syýasy tälim almak maksady bilen Palestina gitdi.

Gidenleriň arasynda Şahin Alpaý, Ömer Özerturgut, Jengiz Çandar, Atyl Ant, Müfit Özdeş, Aýhan Özer dagy bardy. Olar bilen bile bir türk jöhidi-de palestin lagerlerinde tälim almaga gidipdi. Onuň adyna Sabetay Warol diýilýärdi. Sabetay Palestina gidip, Ysraýyla garşı göreşdi. Türkiýeli bir jöhidiň

özlerine ýardam bermek üçin Palestinany gelmegi palestinalylaryň özlerini-de geň galdyrypdy. Ine, biziň taryhy myz şular ýaly merdana ýigitleriň kyssalary bilen doly... Gynansak-da, käbir tarapgöý dinçiler jöhitleriň hemmesine bir göz bilen garamagyny dowam etdiryär.

Häzire çenli üç müñden gowrak rewolýusioneriň Palestina gidendigini bilyärис...

Soner YALÇYN.

«SÖZCÜ» gazeti, 03.08.2014 ý. Taryhy makalalar